

Е к и п

- Анелна Лудина - дизайн, организация
- Людмила Боянова - материали, организация
- Манол Манолов - материали, организация
- Славомир Славов - материали
- Вера Драмова - материали

С ъ д ъ р ж а н и е:

Студентският стаж по психология	1
Игрите, които хората играят	4
Влиянието на религиите върху личността	6
Ситуация за импровизация	8
За "невидимите" хора...	9
Интервю с Даниела Спасова	12
Освалд Копле	14
Занимавки	15

Безплатно онлайн издание за психология

Ψ

П О С О К А

Брой 22
м. Юни, 2012г.

СТУДЕНТСКИЯТ СТАЖ ПО ПСИХОЛОГИЯ

Често на личния ми мейл пристигат молби от студенти за съдействие за каране на стаж. Всеки, който има фирма или осъществява дейност като свободна професия, все някога получава такива молби от студенти. Но и студентите, и работодателите, се оказват изправени пред проблеми със стажовете, създадени от хаоса в р о д н о т о законодателство .

Въпросът със стажовете на студентите не е ясно и еднозначно уреден в Кодекса на труда. Това не е от сега, но на нито едно правителство не е приоритет да изчисти този проблем, тъй като младите хора, образованието и стажът им, за съжаление, не са приоритет на политиците в България.

Резултатът е този, че работодателите нямат представа как да водят на стаж стажанти при себе си, така че като дойде на проверка Инспекция по труда и да не се окажат глобени .

Неуредицата е със следните измерения: От една страна Кодексът на труда не изисква сключване на трудов договор със стажанта, а от друга страна Кодексът на труда забранява работа без трудов договор.

Няма уреден път, по който работодателят да докаже, че човекът при него е стажант, а не е работещ на неключен трудов договор. За да докаже, че става въпрос за стаж, работодателят би следвало да има сключен Договор за стажантска програма с университета на стажанта, но колко университети имат сключени такива Договори с работодатели и особено с представители на малкия и на средния бизнес в България, след като законът не вменява на университетите такива задължения? Всъщност и като процедура, идеята за сключването на такива Договори за стаж, е тромава и неосмислена от Законодателя.

Това ще рече, че дори представител на работодателя да отиде и да поиска такъв Договор с университета, от там може да му откажат сключване, понеже няма регламентирана законова рамка, която да задължи университета да сключи с работодателя такъв Договор за пращане на студент за придобиване на стаж.

От една страна е това, а от друга страна е Инспекция по труда. Глобата за човек, който е на някое работно място без да има надлежно сключен трудов договор, съобразно Кодекса на труда (с прилежащите към трудовия договор и уведомление по чл. 62 КТ към Националната агенция по приходите, длъжностна характеристика и др.), е в размер на 15 000 лева. Не е малка сума.

Една бележка за изкаран от студент стаж при даден работодател, която не е подкрепена с доказателства, че студентът кара стаж, поради липса на сключен Договор с университета му, може да влече след себе си именно такава голяма глоба по линия на проверки от Инспекция по труда за всеки отделен случай, с обосновката, че студентът е изпълняващ трудова дейност в нарушение на Кодекса на труда. Така, ако примерно при работодателя са карали стаж 5 студента, но работодателят не може да докаже, че не е в нарушение на изискването на Кодекса на труда за сключване на трудов договор, уведомяване на НАП и прочие, то глобата за работодателя става равна на 75 000 лв общо за 5-те студента, които карат стаж при него.

Поради тази причина болшинството работодатели не издават такива бележки, които не могат да подплатят документално. А както вече посочих - родното законодателство се е

СТУДЕНТСКИЯТ СТАЖ ПО ПСИХОЛОГИЯ

погрижило работодателите да нямат регламентирана процедурата как да се подкрепят документално в това отношение.

Така за представителите на малкия и средния бизнес, а често и за представителите на едрия бизнес, остава вариантът да сключат трудов договор със стажанта, за да се опитат да са изрядни пред Инспекция по труда, понеже университетът най-вероятно няма да предостави основание за друго. Но това означава стажантът да кара много по-дълъг стаж от един месец и ще бъде назначен само при реална необходимост от такъв кадър. Причината е, че това е също немалък разход за работодателя. Разход за заплата и за осигуровки. А

в днешната криза...

Така че работодателите масово отказват да вземат стажанти, не само в сферата на психологията, но и във всяка една друга сфера, което е в ущърб на младите хора. Друго си е да се види на практика кое как става, що се отнася до всяка една сфера на трудова заетост.

Съветът ми към бъдещите стажанти по психология е следният:

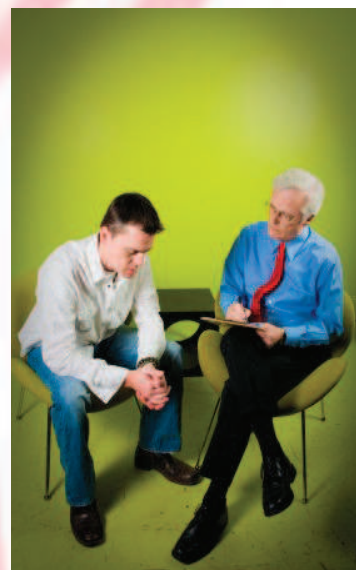
Най-сигурен остава стажът, който самият университет урежда. Ако, разбира се, университетът Ви урежда такъв. Защото университетът може и да не урежда стаж, след като законово не е задължен да урежда стаж. Попитайте в университета си

дали изобщо и с кои работодатели има сключен Договор за стажантски програми и ако има такива по някаква случайност, то искайте от университета си да Ви насочи към съответните стажантски програми. Ако няма... Питайте за стаж по психология в по-големите училища. Евентуално, но не сигурно, те може да Ви вземат за стажуване. Желая Ви успех!

Автор: Людмила Боянова

ВЪПРОС КЪМ СПЕЦИАЛИСТА

Можете да се възползвате от инициативата ни и безплатно да получите отговор от психолог на свой въпрос, който ще бъде публикуван на страниците на списание "Посока". Не е нужно да ни казвате кой сте, откъде сте и с какво се занимавате, достатъчно е да ни напишете какво Ви притеснява. Съответно ще получите насоки от специалист, относно вариантите за действие от Ваша страна. Психологът не предлага готови решения, той Ви помага сами да намерите най-доброто решение на проблемите си!

ИГРИТЕ, КОИТО ХОРАТА ИГРАЯТ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ЕЖЕДНЕВИЕТО

В своето ежедневиe всеки от нас непрестанно изпълнява различни роли. Понякога това са проекции на нашите желания да бъдем част от „другия“, част от ситуацията, а понякога те са продукт на желанието да се отличим и бъдем различни. Фиксирайки се върху несъзнаваното и теорията на З.Фройд може да се хипотезира, че в единия случай, когато се опитваме да се отличим от някой, да бъдем различни единственото старание е да „отречем“ нещата, които не харесваме в себе си в другия. В случаите, когато искаме да се отнесем към ситуацията, да бъдем част от нея ние желаем да акумулираме нещата, в които бихме искали да се превърнем, или проявяваме това, което не пред в се ки бихме могли. В двата случая общото е, че ние намираме нашата роля в социума, манипулираме нашите желания или изтласкваме други наши особености. Всъщност ние постоянно „играем“ нашата роля в

широкото общество, малкия социум, сред единиците си познати. Ясно е осъзнато при всички нас, че пред определени хора се държим по един начин, пред други имаме различен модел на поведение, пред трети е друго. На какво се дължи това. Във вътрешния си свят ние обикновено копнеем да извършваме различни транзакции. Транзакции, които да снемат тревожността, която е на ниво соматични, вътрешни усещания – единственият начин това да се случи е да вербализираме емоциите и усещанията си. Способността ни да представяме „необяснимото“ със символи и знаци ни дава възможността да коригираме своето напрежение и тревожност. Това не е единственото условие обаче... Не пред всеки „получаваме“ възможността да разкрием и изразим символичното през езика и познатото ни. Преди да продължа за гореописаното бих искал да кажа няколко думи за контактите, които поддържа. В нашия бит основното, което търсим това са наши „огледала“

или хора, в които е възможно да се огледаме – намираме някой за приятел, защото той притежава обем от чертите, които ние подкрепяме в себе си. В тази холистика ние имаме възможността да общуваме с конкретния човек. Когато събитията са отвъд тези, в които виждаме себе си, налице е дискомфорт и нуждата от някой друг, който „ще ни разбере по по-добър начин“ или най-малкото ще „успее да ни чуе“, „да ни посъветва“. В този смисъл ние се впускаме обикновено „в търсене“ на човек, който би отговарял на състоянието, на начина, по който се чувстваме, за да имаме комфорта да му споделим, да поговорим за „своя проблем (радост)“. По същия начин комуникираме и с хората, които по една или друга причина са ни неприятни – чертите, с които те ни „отблъскват“ обикновено са чертите, които самите ние се опитваме да преработим или сублимираме в нещо социалножелано. Гореописаното дава основание да се изведе хипотезата, че всъщност ние имаме нуждата постоянно да общуваме, да създаваме своите транзакции и контакти, но щадящо и „хуманно“ спрямо самите нас е когато успеем да осъществим транзакцията с човек, който или е изживял същото или намираме в него тази черта, която в конкретната ситуация, с конкретните хора е била „засегната“ в самите нас. Нека се фиксираме върху различните ситуации. В повечето случаи нещата,

ИГРИТЕ, КОИТО ХОРАТА ИГРАЯТ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ЕЖЕДНЕВИЕТО

които изживяваме са или „проблемни ситуации (случващи се за първи път)“ или „стандартни (сблъскали сме се с подобни)“. Когато налице е „проблемна ситуация“ ние подхождаме към нея с алгоритъм, посредством който се опитваме да я отнесем към дадена категория на стандартните ситуации, на нашия опит – това, което използваме боравейки с подобни събития е „рациото“, „разума“, стараем се да си обясним всичко, да намерим неговите причинно-следствени връзки и закономерности, за да намерим посоката и решението. В случай, че обстоятелствата сочат „стандартно“ изживяване, то предвид стечението и следствията, които ни носи опитът приемаме два типа поведение – на „контролиращия“ или на „изживяващия“. „Контролиращият“ тип обикновено ни кара да внимаваме, да търсим алтернативи, да премерваме всяка своя крачка, защото е имало следствие, което в даден момент е било заплаха за нас самите. „Изживяващият“ тип от своя страна умее да се наслаждава на събитията защото опитът, който носи със себе си е бил генератор на положителни емоции. Начинът, по който ние се справяме със събитията от своя страна е консистенция от архаичната структура, която носим със себе си от деца – решавайки проблемните

ситуации посредством моментното и необмислено действие и липсата на болезнени последствия от една страна и възпитанието, моделът, който родителите са ни дали и следваме (те обикновено са обвързани с последствия, които са поощрения или ограничения) от друга. В диадата на „необмисленото“ – „последствено“ е възможно да се добави и частта, от която изкристализира и „обмислянето“ на база двете поведения, т.е. в едното (необмисленото) ние не познаваме представените предварително следствия – извеждаме ги за самите себе си непосредствено след събитието, а в другото имаме готови „предупреждения“ и предварително представени следствия, които биха могли от една страна да предотвратят, а от друга да предизвикат действие, което в тясна връзка с „необмисленото“ поведение... Консистенцията между двата типа дава проявления в трети тип, който се описва със самостоятелно взимане на решение посредством натрупания опит от една страна и „възпитаното“ от друга. Този тип поведение е с нови особености по отношение на собствения опит и „зрялост“, които заключват рамката на собствената „конституция“ и дават времево-пространствено, адекватно разположение на личността. Следвайки ракурса на написаното е възможно да се изведе,

че в своето ежедневие ние постоянно „превключваме“ и работим с нашите роли, опитвайки се да борим по най-подходящ начин с тях, без да генерираме излишни нива на тревожност или вина. В ежедневните ситуации ние попадаме с една от своите структури, като те постоянно се сменят в зависимост от динамиката на събитията. В следствие на „допира“ ни със ситуацията ние имаме нуждата да „разтоварим“ преживяното, съответно търсим човек, с който е възможно да бъдем в една и съща роля, да имаме сходни преживявания, за да „изведем“ символичното, да споделим, да поговорим.

Автор: Манол Манолов

ВЛИЯНИЕТО НА РЕЛИГИИТЕ ВЪРХУ ЛИЧНОСТТА

Религията е свързана с всевечното вътрешно чувство на човека, което изразява неговата връзка с някакво духовно начало. Религията е специфична форма на обществено съзнание, която се отличава с единство на миросгледа, чувствата и култа (обредно-магичните действия).

Религията е един от всеобщите посредници, които вписват личността в обществото, а обществото в цялостната функционираща култура в останалия жизнен свят, като езика е основният посредник.

Религията изпълнява функции по отношение на личността - да утвърждава личността, да помага за формиране на съзнание и самосъзнание на личността.

На ранния етап на психологическите анализи на религията, битува специфично схващане, че религиозният човек е догматична и ограничена личност, социално пасивна, със склонност към конформизъм и т.н. Тази постановка на въпроса за влиянието на религията върху личността приема, че религията дава такава система от ориентации, които дават само илюзорни ценности като задгробен живот, Бог и т.н. Такова мнение води до лишаване на

земния живот от всякакво значение. На второ място такава оценка дава възможност за извода, че религията определя алтруистичното поведение на човека.

От психоаналитичното направление, религиозното поведение се определя като патологично.

В последно време се утвърждава мнението, че религията не е самостоятелен фактор за религиозното поведение. Общите названия като религиозен и вярващ се прилага към различно поведение и идеали. Подчертава се от факта, че хората не избират за себе си религията самостоятелно, а от възпитанието, следвайки това, което се внушава в детството. Или казано по-просто, религията на дадена личност се формира от семейната среда и от културата, в която живее.

Според Олпорт, типове религиозни хора се отнасят до личностната значимост и смисъла, който намира самото лице. Олпорт определя два типа: единият тип са хората, за които религията е начин за достигане на определени жизнени цели, даже външни за самата същност на религията. Религията е нужна, защото помага за нравствеността, за разрешаване на конфликти и т.н. Това е така нареченият външен тип религиозни личности, които нямат нужда от вътрешни изживявания. При вторият тип хора крайната цел е не

външната религиозност, а вътрешната. За този тип хора, религията дава възможност за специфичен тип преодоляване на страхове, преживяване на радост и т.н. За тях е характерно вътрешното преживяване, отнасят се състрадателно към хората. Те са най-тясно свързани с рамките на християнското учение, при тях се намалява критичното отношение към религията.

В религията се говори за специфични религиозни потребности, причисляват се към чисто духовните потребности. Психолозите на религията дават три варианта на религиозни потребности:

1. Според теологично ориентираните психолози, религиозната потребност на личността е в резултат на срещата с Бога, която е станала в душата на човека, а тази среща на свой ред е обусловена от божественото сътворяване на човешката душа. В това се състои потребността.

2. Субективистки настроените психолози изхождат от това, че религиозната потребност на индивида се определя от особеностите на психиката на човека. Представителите на биологичното направление в психологията на религията се опитват да обяснят религиозните потребности като изхождат от функциите на човешкия организъм.

3. Психоаналитиците обясняват, че религиозната потребност е резултат от нереализираните, несъзнавани влечения и желания на човека.

Социално-психологическите изследвания показват, че мотивите за възприемане на религията се повтарят в различни страни. Резултатите са следните:

1. Религията задоволява потребности на ума. 4% от вярващите са посочили този мотив.

Религията дава отговор на въпроси,

ВЛИЯНИЕТО НА РЕЛИГИИТЕ ВЪРХУ ЛИЧНОСТТА

на които науката не дава, с отговори близки до хората. Т.е тя е логика в популярна форма. Картината за произхода на света е достъпно определена за човека.

2. Религията обещава спасение на душата, този мотив е посочен от 16 % от вярващите.

Продиктуван е от страха от смъртта. В реалния живот тези религиозни хора са много вярващи, изпълняват всички норми.

3. Религията дава емоционално успокоение, радост на хората, като

мотив е посочен от 13 % от вярващите.

4. Религията е път към нравствено съвършенство, мотивът е посочен от 65 % най-вече от протестантските общности, особено баптистите.

5. Вярващи за всеки случай. Отсъствието на дълбока убеденост в религията е установено в 9 % от изследваните.

6. Вярвам по традиция, посочен като мотив от 45 %.

Тук верният мотив е устойчив стереотип на поведение, свързан с националните традиции.

Създавайки кодекс на поведение (като етиката или закона), установявайки споделяна от общността картина на реалността, религиите дават на хората възможност да живеят уверено. Вярата е увереността, че онова, което се утвърждава от религията е

надеждно. Увереността е укрепването на вярата чрез споделянето и с другите. Това означава, че хората могат да разпознават приятели от врагове и могат да разберат злонамерено ли подхожда някой към тях или не.

Религиозните кодекси за разпознаване на очаквано поведение не само внасят ред в обществото, образувайки често йерархични структури. Те дават на всички негови членове, включително най-бедните и непривилегированите, възможността за религиозен успех.

Автор: Славомир Славов

Ψ **Посока** Ψ

Ψ **Посока** Ψ

Безплатно издание на е-списание за психология

СИТУАЦИЯ ЗА ИМПРОВИЗАЦИЯ

Когато сте в неотиграна досега ситуация. Незнаете какво и как се прави. Поради стечение на обстоятелствата ви се налага да реагирате някак си. Налага се да импровизирате. Как е? Стрес, страх, срам и подобни чувства ли ви връхлитат? В случай, че да – тогава се откажете от импровизирането и заложете на стандартните методи: затваряне на очи, бягство, занемяване и отстъпление.

Но в случай, че ви връхлети прилив на енергия – действайте смело ... и каквото стане. При всички случаи ще е нещо поинтересно и полезно за вас самите.

„Комфортната зона“ е нещо много широко коментирано и как човек трябвало да излиза от нея, за да се развива личностно накъдето и да било.

Нямам спомен да съм имала „Комфортна зона“ някога.

Импровизирала съм в 85 % от ситуацияите, които са били нетипични за мен. Чак сега си давам сметка / разберайте на една доволна средна възраст/ ,че благодарение на това живота ми е показал доста приятни ...и не чак толкова приятни неща. Но без плюсовете и минусите – нямаше да съм това, което съм ...а именно човек, който живее с усещането, че колкото и трудна, странна, нетипична да е дадена ситуация ще влезне и излезе от нея. Никъде не споменавам д у м а т а невредим.

Обзел ме беше гняв срещу мене си. Точно се самокритикувах и бичувах, когато се зачудих как да се справя с мен си. Защото е лесно да си гневен на друг. Когато си гневен на собствената си личност проблема е сериозен. Сетих се, че обичам да пиша и може да ми помогне. Ето вече от авто-гнева няма и помен. Импровизирах и съм доволна. Защото обикновено в такива състояния правя едно и също и резултата ... гнева си е там и си стои мирно. Но цялата тема за импровизацията дреме в мен по друг повод от известно време. Понеже често ме наляга скука / разберайте житието и битието на средностатистически елемент/,за да се разнообразявам правя много нетипични неща. Нетипични, за пола,възрастта,социалният статус и каквото още се сетите. Незнайно как успявам да извлека удовлетворение от проявлението на

талантите си.

Оказва се, че мога да играя изискана дама и брутална простакеса с еднакъв успех. Жертва или насилник – според настроението. Вътрешно съм много наясно какво съм, но понеже заобикалящата ме среда няма как да са сигурни – театъра е пълен и ако човек е на първият ред няма как да не усети приливът на енергия и изненадата от това, което се случва. Защото освен мен/ за радост моя/ откривам,че и другите хора с голям успех импровизират. Така стандартните заучени етикети превръщащи живота в прозасе обръщат на поезия, сатира и каквото още там се сетите. Всяка една ситуация има поле за импровизация. Важно е само човек да е готов и да поеме риска, че взаимодействието не винаги ще се получи и отсрещната страна може да няма вътрешната нагласа да импровизира. Но когато се получи – животът за миг се превръща в приказка.

Автор: Вера Драмова

ЗА "НЕВИДИМИТЕ" ХОРА...

По данни на Световната търговска организация хората с увреждания са приблизително 10% от населението на всяка държава, а информационните източници на Световната банка сочат, че те са и 20% от най-бедните хора в света. Уврежданията са едновременно причина и следствие от бедността, а според Организацията на обединените нации 82% от хората с увреждания в развиващите се страни живеят под линията на бедността. Тези цифри са по-големи в държавите, разрушени от граждански войни или природни бедствия. Практически навсякъде по света хората с увреждания търпят някаква форма на дискриминация и са силно отхвърлени от социалния, икономическия и политическия живот на общността. Това е и основната причина за високото ниво на бедността сред тази уязвима група. Причина е и за тежкия им начин на живот и

високата смъртност.

Лицата в неравностойно положение са подложени на дискриминация от раждането си или от момента на появата на увреждането. Раждането на увредено дете в много общества се възприема като трагедия поради факта, че отглеждането му изисква повече внимание, и се предполага, че то не може да се грижи за себе си, когато порасне. Този проблем е особено сериозен в неразвитите икономически държави. Такива деца често биват изключвани от ежедневните дейности на семейството и на обществото, а гласът им остава нечул. Твърде често увреждането се възприема изключително негативно в резултат на културни фактори, невежество, предразсъдъци или страх. На някои места се смята за проклятие или божие наказание. Хората с увреждания се считат за „нечовеци“ и негодни да участват в обществените дейности. Много семейства с увредени деца едновременно се

страхуват и се срамуват от тях. Те имат склонност да крият децата с увреждания и да не им предлагат никакви възможности за развитие. Когато лицата в неравностойно положение са невидими за обществото, защитата на правата им става изключително трудна и е сигнал, че преодоляването на вкоренените негативни стереотипи следва да се превърне в приоритет за обществото. Тези стереотипи водят до това, че хората с увреждания развиват синдром за зависимост, комплекс за малоценност и чувство на примирение и нежелание да се приобщат към обществото, в което са родени и живеят. Очевидно е, че голяма част от страданията на хората с увреждания са причинени от предразсъдъци или културни порядки. В тази връзка влиянието на по-развитите общества в преодоляването на тези нагласи е от изключителна важност. (България и нейните „невидими“ граждани, Група за европейски прогнози и изследвания, София, 2004) Враждебна или отрицателна нагласа към определена група, формирала се въз основа на обобщения, извлечени от погрешна или непълна информация. Думата „предразсъдък“ има познавателен компонент (стереотип и група представи за дадена група), емоционален компонент (неприязн или активна враждебност към групата) и поведенчески компонент

ЗА „НЕВИДИМИТЕ“ ХОРА...

(предразположение към дискриминиране на групата при всяка възможност). В основата на предразсъдъците стои обобщение на характеристики, мотиви или поведение към цяла група от хора. („Човекът, социално животно“, Арънсън, Е., Дамян Яков, 2009) Създаването на стереотипи означава да позволим на „картините“, които сме си създали за действителността да доминират мисленето ни, като ни карат да приписваме еднакви особености на всеки индивид, принадлежащ към дадена група, без оглед на действителните различия сред членовете на тази група. („Човекът, социално животно“, Арънсън, Е., Дамян Яков, 2009). По отношение на лицата с увреждания бих изразил от една страна критичност към социалната политика на РБългария, а от друга към транзакциите в диадата хора с увреждания – хора без увреждания. Ако могат да бъдат определени по някакъв начин, то за понятието „човек“ (защото преди всичко те са хора) е възможно да бъде сложено

прилагателното „невидим“. Ниската информираност на обществото, обогатена с предразсъдъците към уврежданията и „обречените“ на тях люде става причина за низвергването от социалната динамика и поставянето им в категория, която по подходящ начин се описва с „disabled“ (неспособен, негоден, о с а к а т е н) . В ежедневната комуникация обикновено присъстват думи като „съжаление“ и „съчувствие“ към тези хора, но в повечето случаи изреченията биват обогатени или завършени с натрапливото чукане на дърво или вербализираното „да не дава Господ“. Това от своя страна е фактор, който позволява хипотезата, че отношението към хората с увреждания е формирана реакция от презрение, ненавист. Тук си позволявам да облеча тази вероятност с наблюдения по отношение на отношението към хората с увреждания от работодатели и институции. В общ план спектърът на дефицитите, за които има диагноза (представа) е широк. Често не се отчита фактът, че наличието на

интелектуален дефицит, не предполага физическа дизабилизация, както и обратното. Съответно, хората имат възможността да полагат труд наравно с другите без това да е в ущърб на работата и човешкия ресурс в предприятието (фирмата). Въпреки това отношението към „невидимите хора“ е различно, което ни дава основание да предположим, че за тях съществува етикет, който „се движи“ пред качествата и способностите им. Това по някакъв начин е във връзка и с „властта“ на медиите – в това пространство е изключително рядко присъствието на хора, които са успели да се интегрират успешно в обществото благодарение на различни фактори, както и проблемите на хората с увреждания не се дискутират в социалното пространство – те биват оставени в ръцете на „страдащите“ и близките и м . Присъствието на хора с увреждания на обществени места също е ограничено, което не е в следствие на нежеланието, а в следствие на липсата на всякакви условия, които да представляват „възможност“ за свободното им придвижване и функциониране сред останалите. Не случайно „невидимият човек“ винаги е придружаван от друг човек, обикновено близък – това от своя страна разширява обема на предразсъдъците, отключвайки представата, че: „след като има нужда

ЗА „НЕВИДИМИТЕ“ ХОРА...

от придружител, то той не би могъл да функционира сам, той е в тежест“. Да – има отделни хора (с диагнози), които нямат възможността да се грижат за себе си сами, за тях е налице нуждата от придружителя, от специалното внимание, от ресурса, за да може да достигне своя максимален капацитет. Всъщност както всички от „масата“ имат своите особености, така и всеки човек с увреждане има своята особеност (позволявам си да използвам думата, защото я намирам за подходяща пред „разлики“ – в демократичното общество стремежът е към симбиоза на социума през различността, което по свой начин изключва различността като свойство на отделните хора в обществото).

Посредством холистичния поглед и подход върху всички „невидими“ и етикерането им се изключва възможността да бъдат диференцирани отделните особености личности спрямо качествата и възможностите им, а се поставят в обща категория представена през невъзможностите и дефицитите им. По отношение на горенаписаното имаме възможността да включим и социалната политика на Република България. Добри практики в чужбина (Холандия, по-конкретно) ни дават поглед към отношението на държавната институция към лицата с увреждания. Задължителен е пренаталният скрининг на майките, а в следствие, в случай, че бъде установен дефицит, родителите взимат решение дали да запазят ембриона. В случай, че го запазят те се задължават да го отглеждат до 18-годишна възраст, след което държавата поема грижата за лицата. Осигурени са селища, в които има специално пригодени жилища, съобразени с типа увреждане, което дава възможност на лицата да функционират сами в условията на общество; предвид възможностите на лицата се осигурява и подходяща работа, която да не представлява затруднение, а възможност за „невидимите хора“. Това е практика, позволяваща интеграцията на хората с увреждания в социума. Република България има юридическия

фундамент, но не и физическата проекция на правата на „невидимите хора“. Не са осигурени алтернативи и решения на проблемите на отделните лица. Ако „невидимите хора“ бъдат определени като проблем на обществото, то обществото е „структурата“, която би следвало да обърне погледа си към тях и да види в тях „специалния“ човек, човекът, който би могъл да намери възможността да се специализира в нещо, но то да бъде „съвършено“, „довършено“ – единственото, което има възможността да прави. Ние в обществената си роля на част от масата можем да научим от тях много неща имащи връзка с насочването на „енергията“ към нещо конкретно, което да ни донесе удовлетворението на завършеността, цялостта.

Автор: Манол Манолов

ИНТЕРВЮ: КАНДИДАТ-ПСИХОЛОЗИТЕ ГОВОРЯТ

Даниела Спасова: "Лично аз един ден бих работила на по-ниски тарифи за пациентите си с финансови затруднения, защото главно не е ли да помагаме на хората, а не да забогатяваме?"

Здравей, Дани. Представи се на читателите на списание „Посока“ с няколко думи.

Здравейте! Казвам се Даниела Спасова. На 21 години съм, родом от град Плевен и съм студентка 2-ри курс в специалност Психология в Пловдивски университет "Паисий Хилендарски".

Как реши да се занимаваш с психология? Това ли е било твоето желание?

Да. Влязох да уча, каквото исках и в университета, в който исках. Реших

да се занимавам с психология, след като в училище забелязах, че много ми се отдава материала по Философски цикъл и съм получавала неведнъж похвали от учителката си за есетата, които съм писала. И след консултация с нея и окуражаване от нейна страна, че съм много наблюдателна и емпатийна личност, реших да кандидатствам това. А също смятам, че за възрастта си съм с богат житейски опит и чрез него мога да бъда полезна на хората.

Страхотно! А защо избра точно този университет? Беше ли запозната предварително с програмата там?

На първо място, защото по времето, в което кандидатствах (а мисля, че все още) Пловдивският университет беше единственият университет в България, в който се кандидатства Психология с изпит по Психология, а не теми по литература например. Бях разгледала програмата в сайта на университета, но никой не ме е насочвал, дори и родителите ми не ми наложиха мнението си. А и Пловдив страшно много ми харесва. Особено как се преплита античното със съвременното.

В тази връзка искам да те попитам правилно ли е да се кандидатства в тази специалност с други дисциплини - езикова култура, литература, чужди езици и т.н.?

Категорично не. Според мен трябва да се преразгледат конкурсните изпити за всички специалности.

Членуваш ли в някакви организации с психологическа насоченост?

Членувам в клон Пловдив на Сдружение на младите психолози в България "Четвърти април", което е част от EFPSA (European Federation of Psychology Students' Associations или Европейска федерация на асоциациите на студентите по психология).

Какво ти дава това членство? Защо се присъедини към това сдружение?

Присъединих се, защото смятам, че студентите трябва да бъдат активни и да инициират събития, които да им помагат в следването, а не да се ограничават само в аудиторната заетост. Членството в СМПБ "Четвърти април" ми дава възможност да научавам и участвам в редица обучения, конференции, обмен на студенти и др. За повече информация-<http://www.4april.eu/public/bg/home/>

Имаш ли наблюдения за нивото на обучението по психология в България или поне в твоя университет? Какво би желала да се промени? Има ли недостатъци в програмите, заложили в университетите? Какво би искала да учиш, което в момента не се преподава?

След общуването си с колеги от другите университети, смятам, че нивото на преподаване в специалност Психология в България е еднакво. Особено след като има преподаватели, които четат лекции в

ИНТЕРВЮТО ПРОВЕДЕ СЛАВОМИР СЛАВОВ

ИНТЕРВЮ: КАНДИДАТ-ПСИХОЛОЗИТЕ ГОВОРЯТ

цялата страна, те не могат да преподават в един университет на по-добро, а в друг, на по-лошо ниво. Може би НБУ превъзхожда с по-добра материална база. Бих желала да се намали броят на студентите по психология, защото ми прилича на "масово производство" на неособено качествени специалисти. Но проблемът е по-глобален, той се касае до високия брой на университетите и това, че всеки, който пожелае става студент.

Програмата за бакалаври в ПУ е направена така, че бавно поставяме основите на знанията в областта на Психологията и надграждаме. Например започваме с предмет Висша нервна дейност, минаваме през Невропсихология, за да надградим до Клинична психология.

Голям недостатък според мен е, че магистратурите не са разнообразни. Има няколко университета, в които да учиш Клинична психология, Юридическа, Социална, но няма магистратура Военна психология,

Психометрия или Експериментална психология (които представляват интерес за мен).

Благодаря ти за изчерпателните отговори, които даваш. Явно си амбициозна студентка... Какви са твоите бъдещи планове? Към коя област си от психологическата наука си се насочила? Смяташ ли, че реализацията в България е по-трудна, като имаме предвид, че в културата на българите все още предствата за психолог е малко размита, а и може би финансовата страна също е пречка за много хора да прибягват до услугите на психолози?

Бъдещите ми планове са да завърша бакалавърска, магистърска и докторска степен по Психология, а в коя точно област на психологията ще работя - една руска поговорка казва: "Поживём — увидим" (:

Относно културата на българина за психолозите - налага ми се да пътувам доста в пределите на страната и често хората ми казват колко е хубаво всеки човек да ходи на психолог, но като ги попитам: "Вие ходили ли сте?", те ми отговарят: "Аз не съм луд/а, за да

ходя." За жалост все още не се прави разлика между психолог и психиатър.

Лично аз един ден бих работила на по-ниски тарифи за пациентите си с финансови затруднения, защото главното не е ли да помагаме на хората, а не да забогатяваме?

Да, разбира се, че е така. От няколко месеца има петиция за прокарването на Закон за психотерапията в България. Запозната ли си с нея? В момента, според действащото законодателство психотерапията не е вписана в регистърът на професиите в България. И какво мислиш за идеята психотерапията да се поема изцяло или частично от здравната каса?

Да, запозната съм с петицията, даже съм я подписала.

В отговор ще изкажа идеята на мой колега. Здравните осигуровки да се увеличат с един лев, но този лев да отива за психотерапевтите и да ти дава право на безплатна консултация при психотерапевт. И хората ще си кажат: "Така и така плащам този лев, защо не се възползвам от безплатната си консултация?"

Благодаря ви, че имах възможността да изкажа мнението си пред читателите на сп. "Посока".

Благодаря ти и аз за интервюто, за изчерпателните отговори още веднъж и че се съгласи да се представиш пред читателите на "Посока". Пожелавам ти едно страхотно лято, изпълнено със слънчеви емоции! Успех!

КОЙ КОЙ Е В СВЕТА НА ПСИХОЛОГИЯТА – ОСВАЛД КЮЛПЕ

Освалд Кюлпе

Освалд Кюлпе е роден в Латвия в град Кандава на 3 август 1862 г. През 1879 г. завършва гимназия в Либау, а по-късно е студент по история в Лайпцигския университет, където среща Вундт и решава да промени специалността си, за да работи с Вундт. Реализира се първоначално като асистент на Вундт и един от най-активните привърженици на психологичната програма на Вундт. Става професор в университета в град Вюрцбург, Бавария, където през 1894 г. основава психологическа лаборатория. Основател е на Вюрцбургската психологична школа и е един от създателите на европейското направление на функционалната психология.

Случайно допусната грешка от

сътрудник на Кюлпе води до това той да се насочи към изследване как се формира причинно-следствената връзка в психиката по отношение на мисленето. Кюлпе започва да използва задачи с усложняващ се характер, за да изследва мисленето.

При провеждането на изследвания той разкрива възникването на устойчиво състояние на предварителна готовност по определен начин да се осмисля задачата или да се избира пътя за нейното решаване. Нарича състоянието - нагласа. Нагласата е неосъзната и се разкрива само ретроспективно след постигане на резултат при редуциране на п р и ч и н и т е з а него.

Освен нагласата, Кюлпе формулира още 3 нови променливи:

~ Целта – това е самата задача .

~ Операциите, осигуряващи постигането на резултат - изследва изминавания от лицето път към целта;

~ Мисловни образи - те са силно обобщение и съдържат характеристики не само на обекти от реалността, а и характеристики на рода и др.;

Обръща се внимание и на т.нар. от него ниво на претенции- когато е постигнат резултат, който е нежелан, то изследваното лице може да формулира или да не формулира отказ към задачи с по-висока трудност.

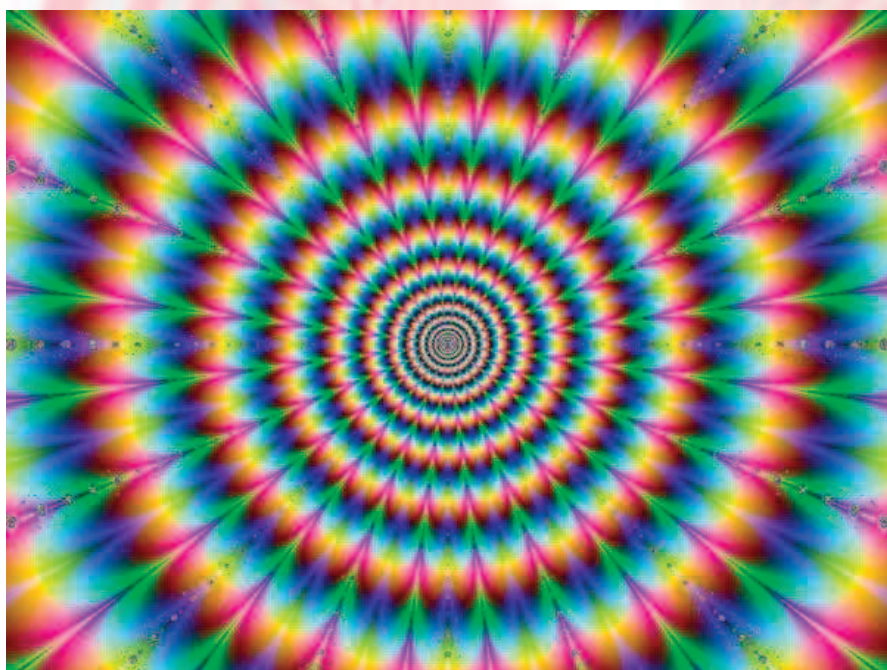
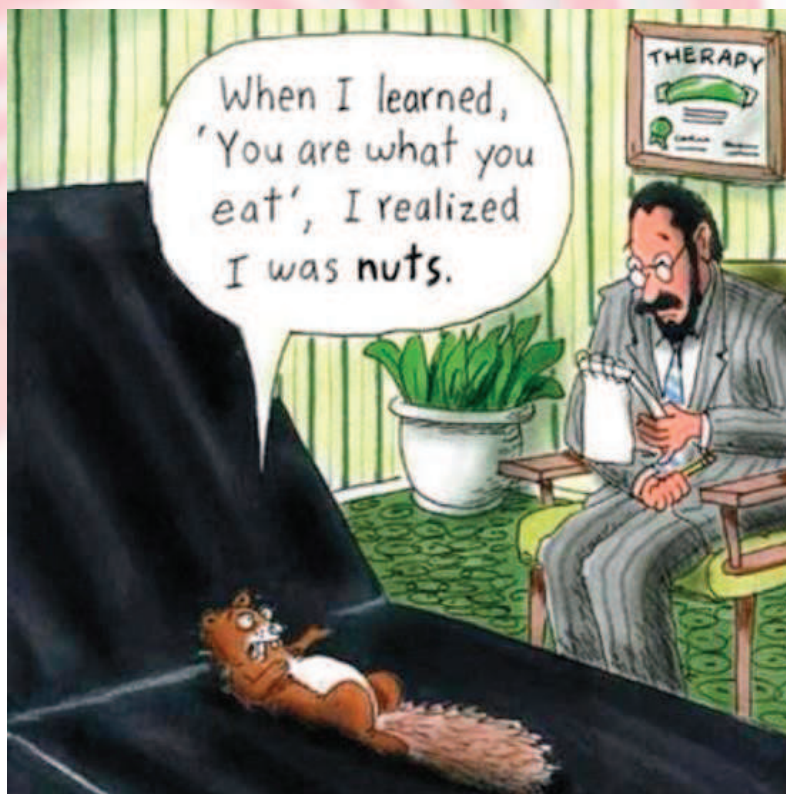
Кюлпе не отхвърля самонаблюдението като метод, но според него то може да се прилага само от специално обучени да използват този метод специалисти.

Направените открития променят традиционната тематика на психологията, разширяват я и така Вюрцбургската школа става значима за младата тогава наука психология.

Автор: Людмила Боянова

ЗАНИМАВКИ

В кабинета на психолог:
- Облегнете се удобно назад.
Отпуснете се. Да се върнем назад във времето, дълго време назад.
Кажете ми, какво виждате?
- А-А-А!
Динозаври! Помощ!

Страницата подготви

Анелиа Дудина

Ψ Посока

Открийте ни в интернет

Официална страница на списанието

<http://spisanie-posoka.hit.bg/>

Намерете ни във Facebook

<http://facebookgroup-spisanieposoka.tk>
- група на списанието

<http://facebookpage-spisanieposoka.tk> - страница на списанието

Намерете ни в Google+

<https://plus.google.com/u/0/b/117903894211434500761/>

НАИЩЕТЕ НИ НА E-MAIL:
spisanie.posoka@gmail.com

Лични сайтове на създателите на списанието:

Анелия Дудина—
<http://slance20.ovo.bg/>

Людмила Боянова—
<http://psychology-bg.ucoz.com/>

Манол Манолов—
<http://www.e-terapevt.com/>

СПОДЕЛЕНЕ

В тази рубрика можете да (раз)кажете на нас и всички останали онова, което никъде другаде и на никоѝ друг не можете. Имате история, която не можете да споделите с никого, искате да изкрещите, че обичате някого или че той ви е наранил и какво ли още не – пишете ни на e-mail: spisanie.posoka@gmail.com и ние ще ви дадем трибуна за това! :)

